

posestev. Struna mej obema velesilama je že to-li napeta, da sta vladna zastopnika Salisbury in Curzon v angleškem parlamentu že javno povdarjala, da razmere mej Anglijo in Rusijo niso dobre.

Balkan. — Bolgarski knez Ferdinand je posetil minole dni črnogorskega kneza Nikito v Cetinjah. Posetu se pripisuje čim večji pomen, ker je bolgarski knez ravno zdaj po povratku iz Petrograda prišel v Črnogoro. Najboljše odnošaje, katera si je zagotovila Bolgarija v Petrogradu, hoče imeti tudi z najboljšo prijateljico Ruske, s Črnogoro. Balkan sploh stopa pod okrilje Rusije. To potrjuje tudi posest rumunskega kralja v Petrogradu. Sprejem rumunskega kralja v Petrogradu priča o najboljših odnošajih mej Rumunijo in Rusijo.

Kreta. — Imenovanje grškega princa guvernerjem Krete jeli so se zadnji čas ustavljati tudi razni odlični Krečani, češ, guverner naj bo domačin, Grku ne zaupamo, ker bi potem Grška imela preveč vpliva na Krečanske razmere. Ta nastop Krečanov je prav povšeči sultanu in tudi Angliji, ki se upira imenovanju grškega princa le vsled tega, ker to priporoča Rusija. Nemore več dolgo trpeti, kateri vpliv na Kreti konečno prodere.

Obrtnija.

Prvi splošni zbor slovenskih in istrsko-hrvatskih posojilničarjev v Ljubljani.

(31. julija in 1. avgusta v „Narodnem domu“.)

I. Zakaj se je shod sklical.

Kakor je znano, sklicala je ta shod „Centralna posojilnica slovenska“ v Krškem. To zadrugo so pri tem vodili sledeči nagibi: Slovenske posojilnice so sicer že mnogobrojne, vendar v javnosti še vse premalo nastopajo. Res sklicujejo posamezne slovenske posojilnice vsako leto svoje ude na občni zbor; toda na tem se razpravljajo le suhe gospodarske zadeve vsake posamezne posojilnice. Večje zanimivosti je vsako leto občni zbor „Zveze slovenskih posojilnic“ v Celji. Toda tudi ta shod slovenskih posojilničarjev ni tako živahen, kakor bi bilo želeti, ker se sklicuje navadno šele po zimi. Širše važnosti bi bili lahko sčasoma tudi občni zbori „Zveze kranjskih posojilnic“ in „Gospodarske Zveze“. Tudi občni zbori „Centralne posojilnice slovenske“ niso bili dozdej mnogobrojno obiskani, ker se niso vršili v večjem mestu in ob ugodnejšem času. Vse te okoliščine, in to, da bi se vzbudilo pri slovenskih posojilničarjih večje zanimanje za vse skupne zadeve slovenskega posojilništva, napotilo je „Centralno posojilnico slovensko“ na letošnjem občnem zboru, da skliče leta 1898 v večje mesto še drug občni zbor, ki bi bil nekakošen splošen shod slovenskih posojilničarjev, ali prvi „veliki zbor slovenskega posojilništva.“ Na tem shodu bi se v prvič v večji družbi razpravljalo o načelih in organizaciji slovenskega posojilništva, kajti marsikaj še ni jasno in dognano v zavodih našega denarnega in združnega gospodarstva.

Posebno temeljito bi bilo potreba pretresti načrt novega združnega zakona. Kazalo bi znabiti kazati na napačnosti in škodljive določbe, ki se nahajajo v pravilih nekaterih posojilnic. Govoriti bi se utegnilo znabiti tudi še o knjigovodstvu naših posojilnic.

Glede organizacije posameznih posojilnic in njih razmerja do sosednih sester bi se znabiti sprožil predlog, kje kaže še posojilnice snovati in kje jih ne kaže; kjer je več posojilnic skupno v enem okraju, bi se nasvetovati utegnilo, kako bi se one združile ali približevale, oziroma svoj delokrog tako odmerile, da ne bi se spodtikala niti ena ne nad delovanjem druge. Največje važnosti je pa dobra organizacija tistih društev, katera so vzela v svoje varstvo posamezne slovenske posojilnice.

Ta društva oziroma zadruge so: 1. „Zveza slovenskih posojilnic“ (v Celji), 2. „Zveza kranjskih posojilnic“, 3. „Gospodarska zveza“ (obe v Ljubljani) in 4. „Centralna posojilnica slovenska“ (v Krškem). Ker so pravila prvih treh društev taka, da lahko sega eno društvo v delokrog drugega, treba bi bilo v tej zadevi mirno in rodoljubno besedo spregovoriti, da se ne bi niti enemu društvu krivica godila, marveč nasvetovati, kako bi se zajamčil vsem obstanek in kako naj bi ta društva s „Centralno posojilnico“ vred med seboj se podpirala in sporazumno podpore dajala vsem slovenskim posojilnicam in zadrugam na pr. na ta način, da bi izdajala skupno svoj časnik, prirejala učne tečaje in tako dalje. — Na tem shodu bi se sploh nič ne podiralo, nikoga ne sumničilo, nič ne politikovalo. Shod naj bi namreč zidal in družil ter v veliki meri in z jasno ter slovesno besedo pospeševal narodno gospodarstvo po Slovenskem, kolikor se ono razodeva v slovenskih posojilnicah in drugih gospodarskih zadrugah.

Celi shod naj bi imel v resnici slovesen obraz. Na tem shodu bi se namreč tudi o tem posvetovali, kako bi slovensko posojilništvo v svoji skupnosti praznovalo letos 50 letni jubilej našega presvetlega cesarja. V tej zadevi niso namreč dosedaj naše posojilnice še ničesar ukreniti mogle. Nekateri so še preslabotni, druge so pa za narodne namene že veliko žrtvovale.

II. Nasprotovanje temu shodu.

Čeravno se je tako lepo na shod vabilo, vendar so se oglasila kar tri društva, katera so se shodu protivila, namreč „Gospodarska zveza“ in „Zveza kranjskih posojilnic“ v Ljubljani ter „Zveza slovenskih posojilnic“ v Celji. To slednje društvo je svoje odsvetovanje podprlo s sledečimi razlogi, rekoč:

„Ne strinjamo se z namero, sklicati „prvi splošni zbor slovenskih posojilničarjev“ na 1. avg. t. l. v Ljubljano, ker bi tak shod ne imel nobenega razumnega poudarka, kajti cesarjev jubilej (prva točka dnevnega reda) naj praznuje vsaka posojilnica na svojem sedežu po tamšnjih in posebno po svojih razmerah, po želji Njega veličanstva, z darilom v dobrodelne namene, najbolje v podporo slovenskim visokošolcem, ker prenujno potrebu-

jemo naraščaja v učenih strokah: Potnina odposlanca v Ljubljano, bo že znaten dar.

„Načela slovenskega posojilništva“ (druga točka dnevnega reda) so zdavnaj dognana in izkušena, „organizacija slovenskega posojilništva“ (tretja točka dnevnega reda) je tudi dovršena tako, kakor jo delajo razmere v Slovencih mogoče, namreč po obeh Zvezah slovenskih posojilnic.

Strokovno izobrazbo dobijo člani načelstev slovenskih posojilnic (četrti točka dnevnega reda) s poslovanjem samim in se strokovnjaške razprave najlepše vršijo pri skupnih shodih posojilniških zastopnikov, katere sklicuje „Zveza“.

III. Udeležba.

Kljub temu se je 40 posojilnic oglasilo, da pritrjujejo temu, da se shod skliče. Od teh je bilo 25 posojilnic pri shodu zastopanih, ali po odposlanih ali pa po pooblaščenih domoljubnih osebah raznih stanov namreč:

Velike Lašice, Pazin v Isri, Podgrad v Istri, Sveta Trojica v Slov. gor., Tinje na Koroškem, Brežice, Slatina na Štajarskem, Šmihel pri Pliberku, Radeče, Slap pri Vipavi, Mokronog, Nabrežina, Stari trg pri Ložu (I), Sodražica, Mestna hranilnica v Ljubljani, Gornji grad, Logatec, Splošno kred. društvo v Ljubljani, Trst, Sv. Križ pri Litiji, Kobarid, Srednja vas v Bohinju in Krško.

IV. Dnevni red.

1. Praznovanje cesarskega jubileja od strani slovenskega posojilništva;

2. načela in

3. organizacija slovenskega posojilništva;

4. strokovno izobraževanje upravnikov slovenskih posojilnic.

V. Predsedniki in poročevalci.

Predsednika sta bila g. J. Lapajne (pri predzborovanju (31. jul.) in g. dr. D. Majaron (pri glavnem zborovanju.)

Poročevalci gg.:

J. Rupnik in A. Stemberger (o 1. točki), Bezljaj (o 2. točki), Ulčakar (o 3. točki), Peče (o 4. točki).

*) O tem zborovanju priobčili smo že v zadnji številki kratko poročilo, a da ustrezemo želji raznih slovenskih posojilnic, priobčujemo danes še to poročilo, zlasti ker je v njem mnogo podatkov katerih v prvem poročilu ni bilo. Izpustili smo pa sprejete resolucije, ker smo jih že v prvem poročilu doslovno prijavili.

O zelenjavi.

Vrtnar stori na vrtu vse, karkoli zahteva rastlina, in ravno s tem more na majhnem prostoru toliko pridelati, kolikor poljedelec na mnogo večjem kosu zemlje. Jedno oralo popolnoma dobro obdelane zemlje more re-

čiti cele družino poštenega in zvedenega vrtnarja. Blizu velikih mest so vrtnarji, ki imajo komaj jedno oralo zemlje in prav dobro žive, ker umejo največji pridelek dobivati iz zemlje. Pa tudi za vsacega gospodarja bi bilo prav, da bi si uredil lep vrt, v katerem bi prideloval vso, za domačo kuhinjo potrebno presnino; na majhnem kosu zemlje more prav lahko pridelovati mnogo zelja, repe, vohrota, dobrega krompirja, salate, spinače, radiča, čebule itd.

Vrt mora biti zavarovan proti mrzlim vetrovom (burji) in obrnen proti solncu, ker skoraj vse vrtnarstvene rastline morajo imeti solnce in zrak, brez katerega nikdar uspešno ne rastejo. Ko izbiramo lego za zelenjarski vrt, se moramo ozirati tudi na vodo, katera je neobhodno potrebna v vrtnarstvu. Najboljša je voda iz kalov in deževnica, katera se vlovi v posebnih jamah, manj dobra pa je voda iz vodnjakov in studencev, ker je premrzla; taka voda more celo škodovati rastlinam, zato pa moramo napraviti kakal, v katerega vsaj par dnij poprej spustimo vodo, da jo čez dan solnce ogreva.

Najboljša zemlja za vrt je tista, katera je dovolj globoka in vsaj srednje zvezna, to je, lahka ilovica, zmešana s peskom in prhlico. Važno pa je, skrbno obdelovati in globoko rahljati zemljo, katera mora biti prav globoko prekopana že jeseni pred zimo, da jo potem zimski mraz dobro prešine. Zemljo za vrt moramo 50 cm globoko prekopati in zrahljati. Če je spodnja zemlja dovolj dobra, moramo jo izkopati, da pride na površje, kjer jo zrak rszkroji in k rodovitnosti obudi.

Nobena rastlina ne potrebuje toliko gnoja, kakor zelenjava. Skrben vrtnar napravi mešanico ali kompost, v katerega spravlja vse še tako različne gnojilne tvarine, posebno pa skrbi za živalske in rastlinske tvarine, ker iz teh se dela oprstenina, ki je za vrtno zemljo veliko vredna. Vrtnar mora imeti dovolj dobrega hlevskega gnoja, katerega ne more nadomestiti rudninski gnoj, ker hlevski gnoj zboljšuje zemljo ter pri razkrajanju razvija ogljenčevo kislino, ki pa tudi k razkrojenju mineralnih tvarin mnogo pripomore. Prav tako se razvija pri razkrojenju gnoja tudi gorkota, katera mrzlo zemljo ogreva.

Razven navadnega hlevskega gnoja rabijo v vrtnarstvu še druge gnojilne tvarine, na pr. pepel, saje, zmlete kosti, nekatere kalijeve soli, tudi oglje, katero posebno nekateri vrtnarji prav hvalijo in priporočajo za bolj vlažno zemljo, ker popije vse kisline iz zemlje in tudi vlažnost prav dobro srka. Gnojnica je dobra za polivanje zemlje, ker rastlinam zelo ugaja.

Vrt mora biti koristno pa tudi ukusno urejen. Napraviti moramo tedaj načrt, po katerem vredimo in razdelimo vrt v posamezne gredice in vrežemo tudi glavne in stranske stezice. Gredice so navadno 1.25 m široke. Preširoke niso pripravne, ker mora delavec sicer stopati na zrahljano zemljo, kar gotovo ne more biti dobro.

V prvi vrsti potrebuješ dobrega in čistega semena, katero poseješ na gredice, moreš dobiti čvrste sajenice.